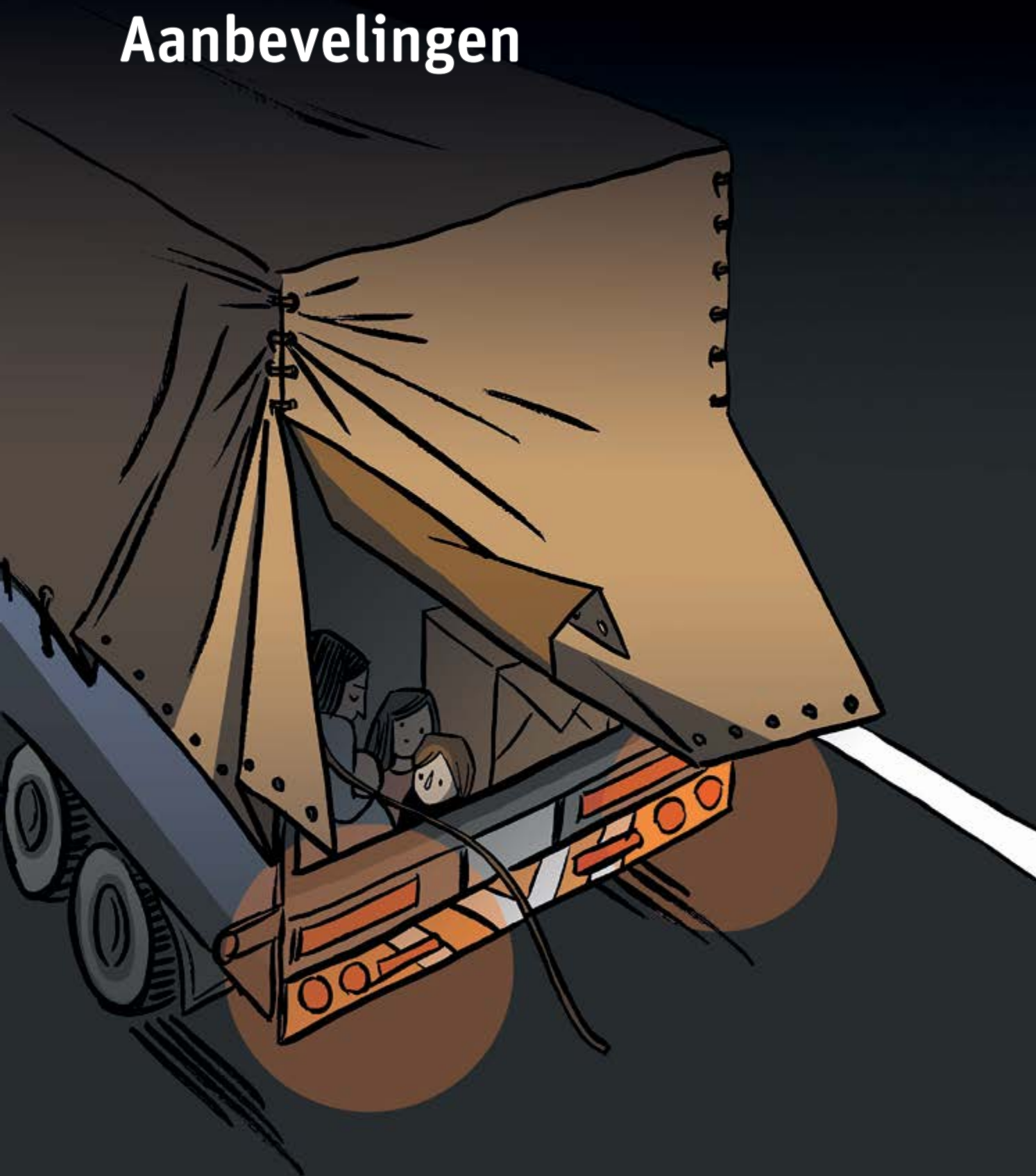

Deel 5

Aanbevelingen

1. Mensenhandel: minderjarige slachtoffers beter opsporen en beschermen

1.1. | De opleidingen over minderjarige slachtoffers van mensenhandel voor eerstelijnsactoren, magistraten, voogden en de jeugdhulpsector voortzetten, versterken en diversifiëren

Een van de eerste problemen is het opsporen en identificeren van minderjarigen die vermoedelijk het slachtoffer zijn van mensenhandel, zodat ze van een passende bescherming kunnen krijgen. Daarom is het zo belangrijk dat eerstelijnsactoren (politieagenten, voogden en diensten voor jeugdbijstand ...) de nodige opleidingen krijgen.

Het blijkt immers dat de terreinactoren, ondanks de opleidingen, niet goed weten wat ze moeten doen wanneer ze te maken krijgen met een niet-begeleide minderjarige vreemdeling die vermoedelijk slachtoffer is van mensenhandel. En behalve zij die dagelijks op het fenomeen werken, slagen ook heel wat professionals er niet in de indicatoren van mensenhandel te herkennen. Bovendien kennen ze ook amper het verschil tussen mensenhandel en mensensmokkel. Ook het voogdijsysteem en het slachtofferstatuut zijn doorgaans onvoldoende bekend.

Als het om een niet-begeleide minderjarige vreemdeling gaat moet dit via een standaard signalementfiche bij de Dienst Voogdij of de Dienst Vreemdelingenzaken worden gemeld. Daarin is een specifieke rubriek opgenomen waarin staat of de minderjarige een vermoedelijk slachtoffer is van mensenhandel (of smokkel). In de praktijk wordt deze fiche - onder meer door een gebrek aan personeel - niet altijd ingevuld, waardoor de minderjarige ook niet geseind staat bij de Dienst Voogdij. Bovendien wordt het vak 'Mensenhandel/mensensmokkel' soms anders ingevuld, al naargelang de eerstelijnsactoren en de eigen interpretatie van de situatie door de persoon die de fiche invult.

Het lijkt dus essentieel de inspanningen op het vlak van opleiding voort te zetten en de Dienst Voogdij nog

beter te wijzen op de verplichte melding via het vak 'Mensenhandel/mensensmokkel' op de standaard signalementfiche, ook in geval van twijfel.

1.2. | De opvang verbeteren van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die vermoedelijk het slachtoffer zijn van mensenhandel door het opvangcentrum Esperanto officieel te erkennen als gespecialiseerd opvangcentrum en een gelijkwaardige structuur op te richten in Vlaanderen

Het centrum Esperanto is op een geheim adres in Wallonië gevestigd en is een schoolvoorbeeld van een goede praktijk op het vlak van beveiligde opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die vermoedelijk het slachtoffer zijn van mensenhandel. Het multidisciplinaire en multiculturele team van dit kleinschalige centrum biedt jongeren een geïndividualiseerde en veilige omkadering aan. Zo zijn er specifieke veiligheidsmaatregelen voorzien (geheim adres, begeleide uitstappen tijdens de eerste maand, geen gsm toegelaten *intra muros*...). Op die manier wordt het aantal jongeren dat wegloopt beperkt. Esperanto heeft ook met succes jongeren opgevangen die in koelwagens waren onderschept.

Esperanto wordt echter niet officieel erkend als gespecialiseerd centrum voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel, wat in de praktijk voor nogal wat problemen zorgt en kan indruisen tegen het belang van het kind. Omdat het centrum onbekend is bij bepaalde actoren op het terrein, zal het niet altijd worden gecontacteerd bij intercepties van een minderjarige die vermoedelijk het slachtoffer is van mensenhandel. Een officiële erkenning zou het risico verkleinen dat een minderjarig mogelijk slachtoffer wordt doorverwezen naar diensten die niet geschikt zijn voor zijn situatie. Het is ook belangrijk de tussenkomsten te beperken in het belang van de begunstigden. De begeleiding van een minderjarige is helemaal anders dan die van volwassenen. Een veilige omgeving is het allerbelangrijkste voor een kind. Te veel partijen zorgt voor bijkomende stress en brengen een goed begrip van zijn situatie in het gedrang. Een officiële erkenning als gespecialiseerd centrum maakt niet alleen een rechtstreeks contact mogelijk met de verschillende instanties zodat het slachtoffer globaal genomen ook beter wordt opgevangen, maar is ook beter in het kader van de verblijfsprocedure. De begeleidingsduur door Esperanto zou zo ook erkend worden, ook al kiest de jongere in eerste

instantie voor een andere verblijfsprocedure, of als hij niet in staat is tot snelle verklaringen of als de gerechtelijke procedure om een of andere reden niet kan worden afgerond. Esperanto beschikt ten slotte over een bijzondere expertise met minderjarige vermoedelijke slachtoffers en de samenwerking met de eerstelijnsactoren. Die expertise zou moeten erkend worden als actor in de strijd tegen mensenhandel. Het zou Esperanto ook een actieve rol geven in de strijd tegen mensenhandel en de mogelijkheid om met de andere terreinactoren ervaringen en expertise uit te wisselen. Myria beveelt de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel dan ook aan de nodige initiatieven in die richting te nemen (bijvoorbeeld de aanpassing van relevante KB's).

In Vlaanderen bestaat er trouwens nog altijd geen gelijkaardig centrum, ondanks de initiatieven en aanbevelingen in die zin, met name vanwege het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties. Centra zoals Minor-Ndako bieden immers niet dezelfde waarborgen op het vlak van veiligheid. Myria raadt dus aan de bestaande initiatieven te ondersteunen, om ook in Vlaanderen een centrum zoals Esperanto op te richten.

1.3. | Het slachtofferstatuut aanpassen voor minderjarigen en een kindvriendelijk instrument ontwikkelen om minderjarigen te informeren over de procedure voor slachtoffers van mensenhandel

Slechts heel weinig minderjarigen maken gebruik van de verblijfsprocedure als slachtoffer van mensenhandel. In 2015 hebben slechts 14 minderjarige vreemdelingen die het slachtoffer zijn van mensenhandel (op 117 nieuwe slachtoffers) een verblijfstitel van de DVZ in het kader van deze procedure ontvangen. In 2016 waren ze met 6 op 119 slachtoffers.³⁴⁰ Een van de belangrijkste redenen daarvoor is dat de procedure afhankelijk is van de samenwerking met justitie, waaraan bovendien strikte vereisten zijn gekoppeld. Minderjarigen hebben schrik en vrezes voor represailles tegen hen of hun familie die in het land van herkomst is achtergebleven. Anderen willen wel meewerken maar kunnen niet voldoende elementen geven om hun uitbouter te identificeren. Nog anderen kiezen ervoor onmiddellijk terug te keren. Uit loyaleit

zal een minderjarige die door zijn familie wordt uitgebuit, vaak ook geen klacht tegen die familie durven indienen.

Juiste informatie in een voor de vreemde minderjarige begrijpbare taal is dus essentieel, zowel over zijn rechten, als over de mogelijkheden en beperkingen van de mensenhandelprocedure. Hij moet immers met kennis van zaken kunnen beslissen om al dan niet verklaringen af te leggen. Zo kan het nuttig zijn een kindvriendelijk informatie-instrument te ontwikkelen. Het is bovendien in het belang van de minderjarige dat de personen die hem hebben uitgebuit, worden vervolgd. De mensenhandelprocedure zou daarom minstens op een flexibele manier moeten kunnen worden toegepast.

Zowel het VN-Comité voor de Rechten van het Kind als – recenter – GRETA (de onafhankelijke Expertengroep van de Raad van Europa belast met de evaluatie van de toepassing van het Verdrag inzake de bestrijding van mensenhandel door de landen die partij zijn) hebben België aanbevolen om kinderen die het slachtoffer zijn van mensenhandel een verblijfsvergunning toe te kennen, zonder hen te verplichten samen te werken met het gerecht. In zijn laatste evaluatieverslag over België van november 2017 heeft ook GRETA de Belgische overheden aangeraden "aanvullende maatregelen te nemen om te waarborgen dat kinderen die het slachtoffer zijn van mensenhandel een verblijfsvergunning krijgen, met volledige inachtneming van artikel 14(2) van het Verdrag".

De Interdepartementale Cel zou een onafhankelijke expertengroep moeten installeren die zich buigt over de problematiek van de minderjarige slachtoffers van mensenhandel. Concreet zou die kunnen onderzoeken wat de problemen zijn op het vlak van de detectie, het slachtofferstatuut en de opvang van minderjarige slachtoffers van mensenhandel en welke maatregelen zich opdringen. De werkgroep zou daarbij een werkbaar systeem kunnen ontwikkelen voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel dat in staat is om een grote instroom van deze slachtoffers te detecteren en op te vangen en dat voldoet aan de internationale verplichtingen. De werkgroep zou ook het statuut van 'objectief slachtofferschap', dat aan minderjarige vermoedelijke slachtoffers wordt toegekend, en de modaliteiten ervan moeten behandelen.³⁴¹ Zo zou het statuut moeten kunnen worden toegekend, zonder de verplichting een verklaring voor de politie af te leggen of een klacht in te dienen.

³⁴⁰ Het ging niet enkel om niet-begeleide minderjarige vreemdelingen maar soms ook om kinderen van volwassen slachtoffers.

³⁴¹ Zie hierboven deel 2, hoofdstuk 1, punt 2.4.3 en punt 2.5.

1.4. | Bijzondere aandacht voor de specifieke situatie van minderjarige Nigeriaanse slachtoffers

- 1.4.1. | De verschillende politiediensten en magistraten sensibiliseren over de specifieke kwetsbare positie van de minderjarige Nigeriaanse meisjes. Meestal is er slecht één kans om ze als slachtoffer te detecteren. Ze worden door hun pooiers verplicht zich uit te geven als meerderjarigen. De politiediensten sensibiliseren dat ze de meerderjarigheid van die meisjes in vraag kunnen stellen en ze kunnen aanmelden aan de Dienst Voogdij als niet-begeleide minderjarige vreemdelingen.

Bij minderjarige Nigeriaanse meisjes is vooral de detectie van de slachtoffers een probleem. Dat uit zich op verschillende manieren. De minderjarige meisjes worden door hun pooier verplicht om zich als meerderjarigen uit te geven en soms asiel aan te vragen zodat ze 'legaal' aan het werk kunnen gezet worden. De Dienst Voogdij wordt pas gecontacteerd wanneer de politie zeker is dat het meisje minderjarig is. Maar veel Nigeriaanse meisjes hebben geen geboorteakte of identiteitsdocumenten en weten zelfs niet altijd wanneer ze geboren zijn. De politie baseert zich dan op hun verklaringen waarin ze beweren meerderjarig te zijn.

Daarnaast is het belangrijk om te weten dat er slechts één interventiekans is om een Nigeriaans slachtoffer uit de handen van haar madam en het prostitutienetwerk te redden. De Nigeriaanse netwerken opereren internationaal en verplaatsen hun slachtoffers naar Spanje of Zweden wanneer ze in het vizier van de politie komen. Bij een negatieve tussenkomst verdwijnt het slachtoffer dan ook meestal. Bij de opvang van die slachtoffers moet er daarom ook rekening mee gehouden worden dat ze niet terug in de handen vallen van het Nigeriaans prostitutienetwerk.

- 1.4.2. | Een vertrouwensrelatie opbouwen met Nigeriaanse slachtoffers om zo de vooedoo-bezwingingen te doorbreken, onder meer door voormalige Nigeriaanse slachtoffers in te zetten (in een outreach-team)

De gespecialiseerde mensenhandel-cel van de federale gerechtelijke politie van Brussel heeft expertise opgebouwd om het vertrouwen te winnen van slachtoffers en de vooedoo-bezwingingen te doorbreken. Zo schakelen ze bij de detectie van een Nigeriaans slachtoffer een voormalig Nigeriaans slachtoffer in als tolk. Als ervaringsdeskundige weet die hoe ze de slachtoffers moet benaderen en met welke problemen en persoonlijke dilemma's ze geconfronteerd worden. Ze kan met de meisjes over vooedoo spreken en tonen dat het op haar geen impact heeft gehad. Het is belangrijk dat de meisjes ook onmiddellijk merken dat de politie op de hoogte is van de vooedoo-praktijken en de impact ervan.

De tweede fase speelt zich af wanneer Nigeriaanse slachtoffers aangemeld zijn bij een gespecialiseerd centrum. Dat biedt de gelegenheid hen te laten samenzitten met Nigeriaanse ex-slachtoffers die vooedoo overwonnen hebben en zelf proactief Nigeriaanse slachtoffers kunnen opsporen. Ze vervullen een voorbeeldfunctie en krijgen vaak het vertrouwen van de slachtoffers.

Daarnaast zouden gespecialiseerde teams van sociale werkers als een soort *outreach*-team ook kunnen meegaan met de politie tijdens de controles van de *carrées* waar verschillende minderjarige meisjes uitgebuit worden om de slachtoffers met empathie te benaderen en te overtuigen. Uiteraard moet die werking dan ook gesubsidieerd worden.

- 1.4.3. | Een taskforce installeren die zich buigt over de problemen rond de zeer kwetsbare positie van Nigeriaanse minderjarige slachtoffers van mensenhandel.

Een werkgroep zou moeten onderzoeken wat de problemen zijn bij de detectie, doorverwijzing naar het slachtofferstatuut en opvangstructuren voor minderjarige Nigeriaanse slachtoffers en welke oplossingen mogelijk zijn. Het onderzoeksveld van die werkgroep kan eventueel zelfs verruimd worden tot andere minderjarige slachtoffergroepen. Het is wel noodzakelijk dat in deze werkgroep voldoende experts zitten die op het terrein actief zijn.

1.5. | De lokale politiediensten van belangrijke steden zoals Brussel moeten het slachtofferstatuut mensenhandel beter toepassen en bij de interceptie van een mogelijk slachtoffer van mensenhandel de gespecialiseerde mensenhandelcel contacteren voor een verdere afhandeling. Daarvoor hebben de gespecialiseerde mensenhandelcellen extra researchcapaciteit nodig. De lokale overheden moeten ook over het slachtofferstatuut mensenhandel gesensibiliseerd worden.

Vaak worden de controles uitgevoerd door lokale politieagenten die geen of nauwelijks expertise hebben in mensenhandel en het slachtofferstatuut mensenhandel niet kennen. Ze hebben dikwijls de attitude om mensen zonder papieren te viseren om ze te laten overbrengen naar een gesloten centrum voor repatriëring of een BGV te laten afleveren. Het is uitgerekend bij Nigeriaanse slachtoffers die geen identiteitsdocumenten hebben dat de agenten geen vragen over hun leeftijd stellen. Tegelijk worden de madammen en hun handlangers bij de controle niet verontrust omdat zij wel (valse) identiteitsdocumenten hebben.

De lokale politie moet de richtlijn over het slachtofferstatuut mensenhandel toepassen en mogelijke slachtoffers van mensenhandel die geen verblijfsdocumenten hebben niet beschouwen als mensen zonder papieren die zo snel mogelijk uit het land moeten gezet worden. De eenheden van de lokale politie die de prostitutiebuurt controleren, moeten bij het aantreffen van een mogelijk slachtoffer van mensenhandel onmiddellijk de gespecialiseerde mensenhandelcel van de (lokale) politie verwittigen voor een verdere afhandeling. Dat betekent dat die gespecialiseerde cellen over voldoende middelen moeten beschikken. In de praktijk blijkt echter dat agenten die het korps verlaten niet altijd vervangen worden. Expertise over mensenhandel is absoluut noodzakelijk bij de detectie van de slachtoffers. Dat geldt zeker bij de Nigeriaanse slachtoffers die onder de invloed staan van voodoo bezweringen.

De lokale overheden moeten hun opdrachten vaak vervullen met beperkte middelen. Dat ontheft hen niet van hun verantwoordelijkheid. Daarnaast moeten de lokale besturen van steden en gemeenten doortastend geïnformeerd worden dat volgens de bestaande regelgeving mogelijke slachtoffers van mensenhandel naar

de gespecialiseerde opvangcentra moeten doorverwezen worden en niet mogen behandeld worden als mensen zonder papieren in het kader van een irregulier verblijf. Ook al is mensenhandel een federale materie, de lokale besturen mogen het niet alleen benaderen als overlastbestrijding.

2. Mensensmokkel: het businessmodel van de mensensmokkelaars doorbreken

2.1. | Bij de bestrijding van mensensmokkel focussen op de strafrechtelijke aanpak van de smokkelaars, niet op de strijd tegen de smokkelslachtoffers. Daarvoor heeft de politie voldoende researchcapaciteit nodig.

Het Belgisch model is gebaseerd op een strafrechtelijke benadering van mensensmokkel waarbij de focus ligt op de strijd tegen de smokkelaars en niet tegen de gesmokkelde personen. Daarbij is het essentieel om het internationaal smokkelnetwerk financieel droog te leggen en te ontmantelen. Daarnaast gebruiken justitie en politie sociale media en internet ook als onderzoeksmethode bij hun speurwerk. Zo'n aanpak doorbreekt het businessmodel van de smokkelaars.

Het instrumentarium voor een succesvolle bestrijding van mensensmokkel is voorhanden. Dat model mag niet ontgeld worden door verkeerde politieke beleidskeuzes die louter gericht zouden zijn op de verstoring van de smokkelmarkt door een strijd te gaan voeren tegen transmigranten in het kader van een zogenaamde 'jacht op illegalen.' Een loutere overlastbestrijding in het kader van ordehandhaving mag dus zeker niet in de plaats komen van de smokkelbestrijding, wat zelfs contraproductief zou zijn voor de strafrechtelijke aanpak van de mensensmokkel. De politiediensten mogen de smokkelslachtoffers niet beschouwen als personen in irregulier verblijf die zo snel mogelijk van het Belgische grondgebied moeten verwijderd worden maar juist als mensen die een belangrijke informatiebron zijn in de strijd tegen de mensensmokkelaars.

Bij een strafrechtelijke aanpak van mensensmokkel moet de focus gelegd worden op het verzamelen van bewijsmateriaal tegen de smokkelaars. Gerichte politiecontroles op plaatsen waar de smokkelaars op heterdaad kunnen betrapt worden leveren daarbij het meeste op. Hiervoor is het noodzakelijk dat bij de politie bij smokkelintercepties voldoende researchcapaciteit krijgt om de mobiele telefoons uit te lezen. Die bevatten immers cruciale gegevens over telefonie en sociale media. Dikwijls is dat niet het geval omdat de politie op hetzelfde moment ook nog beschikbaar moest zijn voor andere interventies.

2.2. | De smokkelnetwerken financieel droogleggen via een internationale ketenaanpak

Smokkelnetwerken worden gerund door criminele ondernemers die hun business organiseren en leiden zoals een multinational. Een goede internationale samenwerking én een uitgebreid financieel onderzoek zijn de meest effectieve manieren om de smokkelnetwerken te treffen en financieel droog te leggen. Zo'n aanpak past in een internationale ketenaanpak waarbij alle schakels hun rol moeten spelen. Indien een schakel ontbreekt of faalt, dan breekt de ketting. De smokkelleiders verblijven dikwijls in het Verenigd Koninkrijk als land van bestemming waar ze hun criminele opbrengsten investeren in firma's zoals carwash of horeca. Een andere strategie van de smokkelaars is dat ze hun criminele opbrengsten veilig overdragen en onderbrengen in hun thuislanden.

Het is belangrijk dat in het kader van een internationale samenwerking de noodzakelijke financiële inbeslagnames in het Verenigd Koninkrijk als bestemmingsland gevraagd en uitgevoerd worden. Sommige magistraten zijn niet altijd geneigd om deze internationale procedures toe te passen omwille van de tijdsdruk. Maar dit is noodzakelijk voor de financiële drooglegging en ontmanteling van het smokkelnetwerk. Om het businessmodel van de smokkelaars te doorbreken moeten al hun criminele vermogens afgenomen worden.

2.3. | Een werkgroep mensensmokkel oprichten om het systeem en in het bijzonder de toepassing van het smokkelstatuut te verbeteren. Slachtofferverklaringen kunnen een cruciale rol spelen in het onderzoek. Hiervoor moeten wel de noodzakelijke condities gecreëerd worden om het vertrouwen te wekken van de smokkelslachtoffers zodat ze bereid zijn tot samenwerken.

Het Belgisch model is zeker nog vatbaar voor verbetering, vooral op het niveau van de implementatie door de eerstelijnsactoren en de magistratuur. Hiervoor zou een werkgroep mensensmokkel moeten opgericht worden om maatregelen uit te werken die het smokkelbestrijdingsapparaat op het terrein kunnen verbeteren zonder de fundamenten van het systeem te ontregelen noch door de voorwaarden van het smokkelstatuut te verstrengen of te versoepelen.

Op het vlak van het smokkelapparaat kunnen verschillende problemen vastgesteld worden waardoor het vertrouwen van de smokkelslachtoffers niet altijd kan gewonnen worden. Dat kan zich stellen op het vlak van de attitude van de eerstelijnsactoren, een onvoldoende sensibilisering van politie en magistratuur, de wijze waarop de smokkelslachtoffers soms samen met de smokkelaar opgesloten worden na hun interceptie, het gebrek aan tolken en sociale werkers om het vertrouwen van de smokkelslachtoffers te winnen.

Een humane slachtofferbenadering bij smokkelintercepties kan een belangrijke meerwaarde zijn voor het onderzoek. De telefonische gegevens van de smokkelslachtoffers zijn cruciaal om een smokkelonderzoek te kunnen opstarten. Een humane aanpak van de smokkelslachtoffers bij een interceptie is daarbij noodzakelijk. Op die manier zijn slachtoffers geneigd om hun mobiele telefoon vrijwillig door de politie te laten controleren en geven ze zo nodig de toegangscodes. Ze kunnen de telefoonnummers van smokkelaars aanduiden, bijkomende info geven over berichten of verklaringen afleggen.

Bij mensensmokkel in verzwarende omstandigheden moet het slachtoffer het aanbod krijgen om in het kader van het slachtofferstatuut verklaringen af te leggen en doorverwezen te worden naar een gespecialiseerd opvangcentrum. De sleutel tot succes voor deze medewerking van de smokkelslachtoffers is vertrouwen wekken. Er moet hierbij rekening gehouden worden

dat er dikwijls nog een loyaliteitsband bestaat met de smokkelaar. Het is cruciaal om bij een smokkelinterceptie de smokkelaar zo snel mogelijk van de smokkelslachtoffers te scheiden. Momenteel worden de smokkelslachtoffers soms samen met de smokkelaar gearresteerd en nadien gedurende enkele uren gezamenlijk opgesloten zodat die hun kan beïnvloeden. Tijdens de smokkelintercepties zouden naast de politie ook sociale werkers en tolken moeten aanwezig zijn. Die moeten duidelijk herkenbaar zijn zodat de smokkelslachtoffers een onmiddellijk onderscheid kunnen maken met de politie waar ze wantrouwiger tegenover staan. De sociale werkers kunnen samen met de tolken praten met de smokkelslachtoffers en nagaan welke smokkelslachtoffers in aanmerking kunnen komen voor het smokkelstatuut. Hierbij kunnen deze sociale werkers reeds de nodige aandacht geven aan bepaalde smokkelslachtoffers die omwille van hun ervaringen met hun smokkelaar gemakkelijker bereid zijn om mee te werken. Zo zijn er smokkelslachtoffers die in een dwangsituatie gezeten hebben of een conflict hebben met hun smokkelaar en die na hun detectie zelf het initiatief willen nemen om verklaringen af te leggen. Bij die smokkelslachtoffers moet dan reeds volop ingezet worden om hun vertrouwen te winnen. Na de toestemming van de smokkelmagistraat zouden ze onmiddellijk overgebracht moeten worden naar de gespecialiseerde slachtoffercentra waar ze onder begeleiding opgevangen worden.

worden in de bestaande smokkeloverlegplatformen zoals het zogenaamde E40-overleg. Op die manier kunnen de bestaande *best practices* en jurisprudentie onderling beter uitgewisseld en kan de expertise in Wallonië sneller uitgebouwd worden.

Daarnaast kan vastgesteld worden dat het smokkelstatuut te weinig toegepast wordt. Sommige lokale politiediensten zijn nog altijd niet voldoende op de hoogte van het bestaan van het smokkelstatuut in verzwarende omstandigheden. De lokale en federale politiediensten en de magistratuur moeten dus meer gesensibiliseerd worden voor het toepassen van het smokkelstatuut en de juiste aanpak om het vertrouwen te winnen van de smokkelslachtoffers. Een belangrijke troef is hier de multidisciplinaire samenwerking met onder meer de gespecialiseerde opvangcentra voor slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel die moet geïntensifieerd worden.

2.4. | Sensibiliseren en expertise op het gebied van mensensmokkel opbouwen

Er bestaat veel smokkelexpertise bij de politie en magistratuur in Vlaanderen en Brussel. Al meer dan twintig jaar opereren de smokkelnetwerken langs de autosnelweg E40 richting Belgische kust. De smokkelnetwerken zijn professionele criminele organisaties die leren uit hun fouten en zich aanpassen aan de evoluerende contextuele factoren. De smokkelaars beseffen ondertussen dat ze meer risico lopen om opgepakt te worden op deze traditionele smokkelroute langs de E40 door de eerstelijnsactoren en magistratuur in deze regio's. Hierdoor wordt er een verschuiving van de smokkelroute naar Wallonië vastgesteld waar weinig ervaring is op het vlak van smokkelbestrijding zodat hier geen smokkelexpertise bestaat. Er moet dus dringend zowel bij de politie als de magistratuur in Wallonië een voortgezette vorming over smokkelbestrijding gegeven worden om toekomstige smokkeldrama's in de mate van het mogelijke te vermijden. Daarnaast moeten de eerstelijnsdiensten en magistratuur uit alle regio's van België betrokken

Bijlage: Aanbevelingen

MENSENHANDEL: MINDERJARIGE SLACHTOFFERS BETER OPSPOREN EN BESCHERMEN		
		Bestemmingen
2018/32	De opleidingen over minderjarige slachtoffers van mensenhandel voor eerstelijnsactoren, magistraten, voogden en de jeugdhulpsector voortzetten, versterken en diversifiëren	- Interdepartementale Coördinatieceel - Dienst Voogdij
2018/33	De opvang verbeteren van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die vermoedelijk het slachtoffer zijn van mensenhandel door het opvangcentrum Esperanto officieel te erkennen als gespecialiseerd opvangcentrum en een gelijkwaardige structuur in Vlaanderen op te richten	Interdepartementale Coördinatieceel (politiek beleidsniveau)
2018/34	Het slachtofferstatuut aanpassen voor minderjarigen en een kindvriendelijk instrument ontwikkelen om minderjarigen en hun voogden te informeren over de procedure voor slachtoffers van mensenhandel	Interdepartementale Coördinatieceel
2018/35	De verschillende politiediensten en magistraten sensibiliseren over de specifieke kwetsbare positie van de minderjarige Nigeriaanse meisjes; de politiediensten sensibiliseren dat ze de meerderjarigheid van die meisjes in vraag kunnen stellen en ze kunnen aanmelden aan de Dienst Voogdij als niet-begeleide minderjarige vreemdelingen.	- Politie - Expertisenetwerk mensenhandel en mensensmokkel van de magistratuur - Interdepartementale Coördinatieceel
2018/36	Een vertrouwensrelatie opbouwen met Nigeriaanse slachtoffers om zo de voodoobezwingingen te doorbreken, onder meer door voormalige Nigeriaanse slachtoffers in te zetten (in een outreach-team)	- Interdepartementale Coördinatieceel - Politie
2018/37	Een taskforce installeren die zich buigt over de problemen rond de zeer kwetsbare positie van Nigeriaanse minderjarige slachtoffers van mensenhandel	Interdepartementale Coördinatieceel
2018/38	Het slachtofferstatuut mensenhandel beter laten toepassen door de lokale politie en bij de interceptie van een mogelijk slachtoffer van mensenhandel de gespecialiseerde mensenhandelcel contacteren voor verdere afhandeling. Daarvoor hebben de gespecialiseerde mensenhandelcellen extra researchcapaciteit nodig en moeten de lokale overheden gesensibiliseerd worden over het slachtofferstatuut mensenhandel.	- Lokale politiediensten van grote steden zoals Brussel - Lokale overheden van de grote steden
MENSENSMOKKEL: HET BUSINESSMODEL VAN DE MENSENSMOKKELAARS DOORBREKEN		
		Bestemmingen
2018/39	Focussen op de strafrechtelijke aanpak van de smokkelaars, niet op de strijd tegen de smokkelslachtoffers. Daarvoor heeft de politie voldoende researchcapaciteit nodig.	- Interdepartementale Coördinatieceel - Federale politieke overheden (ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie) en lokale politieke overheden (gouverneurs en burgemeesters)
2018/40	De smokkelnetwerken financieel droogleggen via een internationale ketenaanpak	- Expertisenetwerk mensenhandel en mensensmokkel van de magistratuur - Federaal parket - Referentiemagistraat mensensmokkel
2018/41	Een werkgroep mensensmokkel oprichten om het systeem en in het bijzonder de toepassing van het smokkelstatuut te verbeteren.	Interdepartementale Coördinatieceel
2018/42	Sensibiliseren en expertise op het gebied van mensensmokkel opbouwen	- Expertisenetwerk mensenhandel en mensensmokkel van de magistratuur - Vormingsdiensten van de politie